

CNUE 25 jaar

‘Burgers willen niet het recht van de sterkste’

De CNUE (*Conseil des Notariats de l'Union Européenne*), de Raad van Europese Notariaten, is opgericht in 1993 en vertegenwoordigt ongeveer 40.000 notarissen van het Latijnse (*civil law*) notariaat. Afgelopen december bestond de CNUE 25 jaar. Aanleiding voor een terug- en vooruitblik.

TEKST Henriette van Wermeskerken | BEELD Truus van Gog

De CNUE is opgericht als spreekbuis voor het notariaat in politiek en juridisch Brussel. Daar brengt de organisatie de gemeenschappelijke standpunten van de aangesloten notariaten naar voren. Pierre-Luc Vogel, notaris in Saint-Malo (Frankrijk) en sinds januari voorzitter: ‘De CNUE moest zo de notariële activiteiten binnen de Europese Unie promoten, de onderlinge professionele betrekkingen versterken en de notariële praktijk ondersteunen. Die doelstellingen zijn nu, na 25 jaar, volledig bereikt’, aldus Vogel. ‘Er is een constante en productieve dialoog met de Europese instellingen, vaak in de vorm van uitgebreide, concrete projecten. De CNUE heeft bijgedragen aan het opstellen van verschillende Europese wetteksten en voor een heuse Europese rechtscultuur gezorgd.’

TOEGANG

Het werk van de CNUE is van belang voor zowel burgers als notarissen in Europa. Mijlpalen zijn Europese verordeningen waaraan is bijgedragen, zoals die op het gebied van het erfrecht, het huwelijks- en partnervermogensrecht, en authentieke akten. Dankzij de CNUE zijn verschillende informatieve websites ontwikkeld. Zo zijn er sites met informatie over erfrecht in de verschillende Europese landen, over huwelijks- en partnerschapsrelaties, over minderjarigen en kwetsbare meerderjarigen, en over authentieke akten. Het Europees

Notarieel Netwerk biedt de mogelijkheid in contact te komen met notarissen in andere Europese landen. Notarissen kunnen via dat netwerk beveiligd met elkaar communiceren. ARERT (*Association du Réseau Européen des Registres Testamentaires*) is een netwerk dat de centrale testamentenregisters in negentien landen met elkaar verbindt. ‘De tool wordt ongeveer drieduizend keer per jaar geraadpleegd’, weet Vogel. De projecten waarbij het recht aan nieuwe technologieën is gekoppeld, beschouwt hij als de belangrijkste van de CNUE. ‘Daardoor hebben burgers betere toegang gekregen tot informatie over buitenlands en Europees recht, en grensoverschrijdende notariële procedures.’

ANTI-WITWASSEN

De Europese Unie (EU) geeft via de CNUE subsidies voor Europese congressen, waarop notarissen kennis verkrijgen en delen. ‘Want de EU strooit regelgeving over ons uit en realiseert zich dat de beroepsgroep die onder de knie moet krijgen’, zegt Lineke Minkjan, adviseur internationale zaken bij de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie. ‘Volgende maand organiseren wij met Duitsland een groot seminar over anti-witwassen. Notarissen moeten weten hoe dat over de grenzen werkt.’ Vorig jaar is de verordening over authentieke akten in werking getreden. Wat is een notariële akte, en waar moet die aan voldoen om in verschillende lidstaten te gelden? Het is een

van de instrumenten in de strijd tegen witwassen. Minkjan: ‘Aanvankelijk was het de bedoeling dat ook schooldiploma’s en paspoorten onder de verordening zouden vallen. Daar was Nederland, zowel het notariaat als de regering, geen voorstander van. Het is ons gelukt om ook het Europese parlement daarvan te overtuigen. Het moet de burgers niet té moeilijk gemaakt worden, terwijl de rechtszekerheid gewaarborgd blijft. Dat is eigenlijk steeds de rode draad. We houden binnen de CNUE nauwlettend in de gaten in welk stadium voorstellen zijn, zodat we op het juiste moment en op de juiste manier onze visie naar voren kunnen brengen.’

WELOVERWOGEN REGELGEVING

Gevraagd naar zijn belangrijkste voornemens als voorzitter dit jaar antwoordt Vogel: ‘We proberen ervoor te zorgen dat de communautaire instellingen in hun betrekkingen met het notariaat coherent optreden. De Europese Commissie zou wel heel naïef zijn als ze een Amerikaans en overdreven liberalisme zou aanvaarden dat zich tegen onze belangen zal

ires d'Europe

de la sécurité juridique

'De authentieke akte is en blijft authentiek'

FOTO Romuald Meigneux

Pierre Luc Vogel

keren, ten gunste van de Angelsaksische wereld die een soort juridisch kolonialisme bedrijft met de bedoeling de eigen handelsbelangen te bevorderen. Burgers willen niet het recht van de sterkste; ze willen een weloverwogen regelgeving die bescherming biedt, en daar heeft Europa zijn notarissen voor nodig.' Digitalisering is een *hot* item. 'We moeten de authenticiteitsvraag loskoppelen van de drager, of die nu digitaal of van papier is. De authentieke akte is en blijft authentiek', zegt Vogel. 'Het concept van de notaris op afstand vraagt om instrumenten voor identificatie en het verkrijgen van instemming op afstand die met de grootste veiligheidswaarborgen zijn omgeven. Blockchain is niet de vijand van het notariaat – we moeten het aanvaarden in de mate waarin het bruikbaar en functioneel kan zijn. In het algemeen geldt dat notariaten samen op technologisch gebied verder moeten gaan, en sneller. We moeten onze financiële middelen samenbrengen en zo goed mogelijk gebruiken, zodat alle notariaten over technologie van vergelijkbaar niveau beschikken.' ■

Maarten Meijer

KNB dit jaar in dagelijks bestuur

In de Algemene Vergadering van de CNUE komen de voorzitters van de lokale beroepsorganisaties zo'n drie à vier keer per jaar bij elkaar. Vaak laten zij zich vertegenwoordigen door een andere notaris. CNUE-leden hebben eens in de drie jaar zitting in het dagelijks bestuur, dat elke twee maanden vergadert. Dit jaar is Nederland aan de beurt. Maarten Meijer, notaris bij Meijer Notarissen in Amsterdam, neemt de honneurs voor de KNB waar. Meijer ziet het notariaat als een brug tussen de overheid en de burger. 'Dat betekent dat het notariaat, en dus de CNUE, moet bijdragen aan Europese regels die de voorspelbaarheid van het recht voor de burger vergroten.'

Als de Brexit een feit wordt, gaat de EU de invloed van het Verenigd Koninkrijk missen, al maken Angelsaksische notariaten geen deel uit van de CNUE. Het *civil law*-notariaat is wat formeler dan het *common law*-notariaat, aldus Meijer. 'We moeten zorgen dat het notariaat flexibel blijft en niet doorschiet in formalisme.' Belangrijk dit jaar is ook het vennootschapsrecht. Een voorstel voor een Europese richtlijn voorziet in de mogelijkheid vennootschappen digitaal op te richten. Landen kunnen ervoor kiezen om daarbij een notaris betrokken te laten zijn. Het gaat verder over de mogelijkheid van digitale identificatie en over de manier waarop een vennootschap zijn zetel naar een ander land kan verplaatsen. Meijer: 'In veel landen, zoals Frankrijk, heeft de notaris geen bemoeiing met rechtspersonen. Dat behoort niet tot de competentie. De CNUE moet ervoor waken dat de oprichting van een rechtspersoon mogelijk wordt zonder tussenkomst van de notaris. Want de notaris is uitermate geschikt als poortwachter, waardoor onder andere witwassen wordt tegengegaan.'